

Amsterdam, 29-03-2024

Stichting Verleden in Zicht

Keizersgracht 62

1015 CS Amsterdam

info@stichtingverledeninzicht.nl

Betreft Commissiedebat 03-04-2024

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Justitie & Veiligheid ,

Wij zijn Stichting Verleden in Zicht, een groep binnenlands geadopteerden die opkomt voor de rechten van binnenlands afgestanen en geadopteerden (ongeveer 20.000 in aantal) en zich daarbij inzet voor onder meer onbeperkte toegang tot afstands- en adoptiedossiers voor onze doelgroep. <https://verledeninzicht.nl/>

Afstands- en adoptiedossiers

Tot heden wordt ons volledige inzage in onze ontstaans- en familiegeschiedenis verhinderd door instanties die in het bezit zijn van onze dossiers, zoals Raad voor de Kinderbescherming, FIOB en particuliere instanties. De inspectie voor Overheidsinformatie en Erfgoed heeft geconcludeerd dat afstands- en adoptiedossiers historische en maatschappelijke waarde hebben en als het ware een aanvulling vormen op de archieven van de burgerlijke stand¹.

De overdracht van een gedeelte van onze dossiers uit de jaren 1956-1969 vanuit de RvdK naar het NA duurt inmiddels meer dan 30 jaar. Ondanks onze vele verzoeken zijn wij op geen enkele wijze geraadpleegd bij deze overdracht van onze dossiers. Ons verzoek bij te dragen aan de ontwikkeling van de inzageprocedure bij het NA is eveneens afgewezen. Het NA heeft buiten ons om, met input van de RvdK een inzagebeleid ontwikkeld voor onze afstands- en adoptiedossiers².

Wij vrezen dat wij geen volledige inzage krijgen in onze ontstaans- en familiegeschiedenis, na overdracht aan het NA.

Het is voor onze achterban niet alleen van groot belang dat dossiers snel worden overgedragen aan het NA maar ook dat zij hun dossiers volledig kunnen inzien. Voor afgestanen staan hierin de antwoorden op vragen zoals:

- wat is de naam van moeder en/of vader?
- waarom ze zijn afgestaan?
- waarom ze lange tijd in een kindertehuis moesten wonen?
- hoe het hen verging in het kindertehuis?
- is er bezoek geweest, door wie zijn ze verzorgd?
- waarom ze geadopteerd zijn?
- zijn er nog bloedverwanten zoals broers en zussen, en wie zijn dat ?

De meeste afgestanen zijn boven de 50 jaar. Zij zijn vaak hun hele leven op zoek naar deze existentiële informatie en willen nu eindelijk eens weten wat er met hen als baby/kind is gebeurd.

¹ Pagina 6 van de *Rapportage over de stagnatie in de overbrenging van de adoptiedossiers van de Raad voor de Kinderbescherming naar het Nationaal Archief van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap*. 18 Mei 2020

² Brief agendapunt 7. 31265-121 Brief regering d.d. 20 oktober 2023-F.M. Weerwind, minister voor Rechtsbescherming Voortgang transformatie interlandelijk adoptiesysteem. Pagina 4

Met het verstrijken der jaren wordt deze informatiebehoefte steeds sterker. Onze grote vrees is dat onze bloedverwanten of wij sterven zonder van elkaars bestaan te weten.

We verzoeken u de minister aan te sporen per direct volledige inzage in onze ontstaans- en familiegeschiedenis te faciliteren en grotere haast te maken met het overbrengen van alle archieven van FIOM en private instellingen die afstand en adoptie hebben uitgevoerd. Inmiddels zijn meer dan 60 private archieven geïdentificeerd terwijl er nog geen begin van overdracht gemaakt. Wij vrezen dat deze dossiers niet zorgvuldig bewaard worden en in het ergste geval vernietiging³ heeft plaatsgevonden omdat de overheid onvoldoende voortvarend gehandeld heeft, zoals recentelijk gebeurd is met een gedeelte van de interlandelijke adoptiedossiers.

Expertisecentrum

Verder willen we u informeren over ons standpunt over het expertisecentrum (**zie bijlage**) dat wij aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie stuurden in februari 2024. De kern hiervan is dat VIZ geen expertisecentrum wil. Het Ministerie wil voor binnenlandse afgestanen en geadopteerden een centrum zoals INEA oprichten. INEA kan alleen doorverwijzen of groepsbijeenkomsten organiseren. Onze verzoeken en behoeften van onze doelgroep zoals geformuleerd in onze brief van februari 2024 zijn zeer concreet, hiervoor is geen expertisecentrum nodig.

Tot slot willen we u meegeven dat er door het Ministerie van Justitie en Veiligheid en andere gesprekspartners reeds jaren met ons als belangenbehartigers wordt gesproken maar dat dit helaas geenszins betekent dat onze inbreng meegenomen wordt in te ontwikkelen beleid. We vinden bij alle gesprekspartners begrip voor onze verzoeken maar stuiten vervolgens op plannen die niet tegemoetkomen aan onze concrete wensen. Dit baart ons grote zorgen. We beraden ons hierop.

Wellicht kunt u de minister vragen of hij de inbreng van VIZ enkel aanhoort of dat hij ook van plan is onze verzoeken, de behoeften van onze doelgroep, om te zetten in concrete plannen en/of waar dit zichtbaar is. Wij merken er tot heden in ieder geval niks van.

Indien u nadere informatie wenst zijn wij gaarne bereid deze te verstrekken. Wij wonen op 3 april het debat bij.

Wij wensen u een goede vergadering,

Met vriendelijke groet,

i.o.

Het bestuur van VIZ

³ Agendapunt 4 en 5, Inspectierapport 'Vernietiging adoptiedossiers'

Standpunt stichting verleden in zicht over het expertisecentrum

Het ministerie van VenJ vroeg VIZ op 11 januari naar een reactie op de opzet van het expertisecentrum. Hierover heeft het bestuur van VIZ vergaderd en komt tot de volgende reactie.

Het ministerie stelt een expertisecentrum voor

Met ministerie denkt aan een centrum dat hulp bij zoeken door afgestanen en het borgen van cultureel erfgoed. Het Inea wordt genoemd als voorbeeld. In 2023 was VIZ betrokken bij een offertebeoordeling van bedrijven die hiervoor de opzet wilden maken. Dit is door het ministerie stopgezet. VIZ heeft informatie over Inea ingewonnen. VIZ heeft haar belangrijkste doelstellingen hiernaast gelegd.

Cultureel erfgoed

1. Een plek voor het borgen van cultureel erfgoed kan het Nationale Archief in samenwerking met databank, informatie zoals verzameld door Verleden in Zicht en andere belangenorganisaties. Hier is geen apart expertisecentrum voor nodig.
2. **Ongehinderde toegang tot alle dossiers**
VIZ ijvert voor ongehinderde toegang tot alle dossiers met informatie over de binnenlands afgestanen en geadopteerden. Het Nationaal Archief neemt nu de dossiers van de Raad voor Kinderbescherming over. Er is tijdens overleg met VIZ toegezegd dat afgestanen in het NA hun eigen dossier ongehinderd kunnen inzien. Het Ministerie probeert nu alle overige dossiers van particuliere instellingen, waaronder die van het Fiom daar ook onder te brengen. Dit zijn belangrijke stappen. Als dit klaar is dan kan onze achterban alle overgebrachte dossiers inzien. Een apart expertisecentrum is voor deze activiteit niet nodig.
3. **Naamswijziging afgestanen**
VIZ wil dat afgestanen hun voornaam en/of geslachtsnaam kunnen veranderen conform het besluit geslachtsnaamwijziging nazaten van tot slaaf gemaakten waarbij alle hieruit voortvloeiende te maken kosten worden vergoed. Voor deze activiteit is eveneens geen expertisecentrum nodig.
4. **Psychosociale hulp vergoeden via declaratie**
Voor psychosociale hulp voor afgestanen kan een regeling in de Wet regeling langdurige zorg kunnen worden opgenomen. Hierin moet staan dat 100% van de kosten kunnen worden gedeclareerd bij de zorgverzekeraar. Voor deze activiteit is geen expertisecentrum nodig.

VIZ ziet geen toegevoegde waarde voor een expertisecentrum

Wij willen dat

- Alle archieven/dossiers bij het NA terecht komen,
- Formeel juridische naamswijziging en terugdraaien adoptie via maatregelen/ wettelijke regelingen laagdrempelig toegankelijk wordt voor afgestanen
- Kosten van psychosociale hulp benodigd door onze achterban bij de zorgverzekeraar gedeclareerd kunnen worden

Verleden in Zicht heeft in al haar contacten met de minister voor rechtsbescherming en het vooronderzoek bij AEF herhaald benadrukt dat de achterban geen behoefte heeft aan een expertisecentrum. De achterban heeft wel nood aan snelle en goede facilitering van de voornoemde deelonderwerpen.

VIZ verzoekt het geld benodigde voor ontwerpfasen, onderzoeksbureaus etc. voor een (in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid) te ontwikkelen expertisecentrum te gebruiken voor het tenuitvoerleggen van de concreet benoemde behoeften beschreven onder de punten 1 t/m 4.